

РОЗРАХУНОК ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ - НОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД

К.А. КАЛІНІНА

Харківська національна академія міського господарства

вул. Революції, 12, м. Харків, 61002, Україна

kalinina_89_k@mail.ru

Актуальність даної теми полягає у проблемі визначення ефекту від реалізації соціальних проектів. Проблема полягає в тому, що в Україні не проводиться аналіз ефективності соціальних проектів, такий аналіз притаманний лише комерційним проектам. Визначення більш ефективних соціальних проектів дасть змогу розвиватись соціальній сфері на високому рівні, доцільно та ефективно використовувати кошти державного та місцевих бюджетів.

Необхідність розгляду цієї теми виникла у зв'язку з появою програм розвитку європейської інтеграції країн Східного Партнерства. Для того щоб підвищити індекс інтеграції необхідне не тільки фінансування у достатньому обсязі, а і ефективні соціальні проекти, що дадуть змогу наблизити соціальну сферу України до стандартів і практик ЄС. Саме застосування новаційного підходу до розрахунків ефективності соціальних проектів є одним з важливіших внутрішніх перетворень, що надасть змогу закріпити єдиний культурний простір.

Мета даної роботи дослідити новаційні методи оцінки ефективності реалізації соціальних проектів та цільових програм, що використовуються провідними країнами та вибрати альтернативні методи оцінки, які можливо застосувати в соціально-культурній сфері України.

Дане питання досліджувалося Азаровою Т.В., Абрамовим Л.К. та ін. Розглядалися такі питання, як вдосконалення системи розробки та оцінки соціальних програм та важливіші цільові індикатори, показники в сфері культури.

Соціальна сфера діяльності полягає у здійсненні просторових процесів у суспільстві, впровадженні раціональних форм організації життя людей з точки зору умов праці, побуту, відпочинку, розвитку особистості, відновлення життя, відтворення населення. В даній роботі увага буде зосереджена на оцінці соціально-економічної ефективності саме культурних проектів та цільових програм.

Соціально-економічний ефект від реалізації проектів та програм виражається:

- у підвищенні соціальної ролі культури в житті громадян і внаслідок цього в підвищенні якості життя;
- зміцненні статусу України як культурної держави;
- зміцненні єдиного культурного простору, культурних зв'язків між регіонами;

- забезпеченні ринку можливостей, доступу до культурних цінностей і інформаційних ресурсів для різних груп громадян;
- збільшенні кількості творчих дебютів і новаторських проектів;
- зміцненні впливу української культури на світовий культурний процес, освоєнні нових форм і напрямків культурного обміну;
- активізації економічних процесів розвитку культури і зростанні недержавних ресурсів, що залучаються у галузь.

Використана в даній роботі методика застосовується в Російській Федерації, для сфери культури України вона є новаційною. Ефективність реалізації проекту оцінюється як ступінь фактичного досягнення цільових індикаторів за формулою:

$$E = ((I_{\phi 1} / I_{n1} + I_{\phi 2} / I_{n2}) / 2) * 100, \quad (1)$$

де E - ефективність реалізації проекту (відсотків); $I_{\phi 1}$ і $I_{\phi 2}$ - значення цільових індикаторів, досягнуті в ході реалізації проекту;

I_{n1} і I_{n2} - значення цільових індикаторів, затверджених проектом.

Слід відзначити, що формула 1, легко піддається корегуванню, за допомогою даної формули можливо проаналізувати не тільки ефективність реалізації проекту, а і ефективність окремих показників проекту.

Стосовно оцінки поточної ефективності реалізації проекту по різних її напрямках, вона проводиться шляхом порівняння фактично досягнутих показників проекту за відповідний рік до затверджених на рік значеннями цільових показників проекту.

Ефективність реалізації проекту по різних її напрямках оцінюється як ступінь фактичного досягнення цільових показників програми за формулою:

$$E_1 = ((I_{\phi 3} / I_{n3} + I_{\phi 4} / I_{n4} + I_{\phi n} / I_{nn}) / n) * 100, \quad (2)$$

де E_1 - ефективність реалізації проекту (відсотків);

$I_{\phi 3}$ і $I_{\phi 4}$ – значення показників, досягнуті в ході реалізації проекту;

I_{n3} і I_{n4} – значення показників, затверджені проектом; n – кількість показників проекту.

Підводячи підсумок, необхідно сказати, що доцільність використання цієї методики для культурної сфери України є обґрунтованою. Так як на даний момент в сфері культури України не використовується жодна з методик розрахунку соціально-економічної ефективності культурних проектів. Департаменти культури міст в Україні займаються розробкою та впровадженням проектів не спираючись на їх ефективність, що значно стримує розвиток партнерства між державою (органами місцевого самоврядування) та приватними підприємствами.

Таким чином, впровадження даної методики значною мірою вплине на: підвищення якості та різноманітності послуг, що надаються у сфері культури та мистецтва; модернізацію роботи закладів культури; забезпечення

можливості реалізації культурного і духовного потенціалу кожної особистості.